

Список використаних джерел

1. Макаренко М. В. Епідеміологічний моніторинг в системі координат публічного управління охороною здоров'я. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 8. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2154>.
2. Про затвердження Порядку ведення обліку, звітності та епідеміологічного нагляду (спостереження) за інфекційними хворобами та Переліку інфекційних хвороб, що підлягають реєстрації МОЗ України: Наказ, Порядок, Перелік від 30.07.2020 № 1726. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1332-20#Text>.
3. WHO. Global Report on Infection Prevention and Control. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240051164>.

Євген ДАВИДЕНКО

здобувач освітньо-професійної програми
«Менеджмент закладів охорони здоров'я», ЗУНУ
Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Ірина ДЕМКІВ

ВПЛИВ КОНКУРЕНЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Розширення доступу до медичних послуг, при цьому підвищуючи рівень обслуговування та зменшуючи витрати, є важливим завданням для охорони здоров'я по всьому світу. Створення умов для конкуренції у медичній сфері може бути одним із шляхів вирішення цієї проблеми, оскільки це впливає на доступність, якість та економічну ефективність послуг [1]. У сфері управління охороною здоров'я не існує універсальної думки про те, чи є конкуренція доречною. Часто обговорення ґрунтується на ідеологічних установках або особистих інтересах, а не на об'єктивних доказах, що ускладнює досягнення консенсусу [2]. Різні країни мають свої унікальні характеристики та національні цінності, що впливають на здоров'я населення, тому концепція

"конкуренції" може мати різне значення в залежності від бажаного результату та впливати на впровадження державної політики в галузі охорони здоров'я, особливо на місцевому рівні.

Українська медична система протягом багатьох років стикалася з рядом проблем, які мають як об'єктивні, так і суб'єктивні причини. Однак, застосування інноваційних стратегій у формуванні національної політики в останні роки та проведення реформ у сфері охорони здоров'я надають підстави для позитивного погляду на майбутнє. Влада визнає свою відповідальність за забезпечення прав кожного громадянина на доступ до медичних послуг та прагне до максимізації цих можливостей. Введення механізмів ринкової економіки в медичну сферу, які враховують економічну ефективність та якість послуг, є ключовим елементом стратегії уряду. При цьому, розвиток конкурентного середовища вимагає збалансування між комерційними інтересами та потребами громадського здоров'я [3].

У науковій літературі існує чимало думок, які підтримують ідею конкуренції між медичними працівниками та установами, так і висловлюються проти неї. Серед аргументів на підтримку конкуренції, одним з найбільш переконливих є можливість її розвитку, що може сприяти створенню ефективних мотиваційних механізмів для стимулювання інновацій, підвищення якості медичних послуг та зниження їх вартості. У ситуації регульованого ринку, конкуренція може призвести до стабільного покращення якості послуг, зменшення цін, впровадження новітніх технологій, вдосконалення методик надання допомоги, а також до розширення спектру послуг, щоб задовольнити потреби більшої кількості клієнтів. Успішні конкуренти процвітають та розширюються, тоді як менш ефективні учасники ринку змушені до реструктуризації чи об'єднання.

Конкурентоспроможність серед постачальників медичних послуг варіюється в залежності від типу послуг. Експерти попереджають, що конкуренція у сфері високоспеціалізованих послуг має бути обмеженою або застосованою обережно, аби

гарантувати високу якість та уникнути перенасичення ринку. Водночас, для послуг, що не вимагають вузької спеціалізації, зокрема на рівні первинної медичної допомоги, збільшення конкуренції може сприяти підвищенню їх якості та ефективності. У сфері охорони здоров'я, традиційна конкуренція включає кілька аспектів, таких як ціна, якість, зручність, та доступність послуг, але також може базуватися на інноваціях та новітніх технологіях. Конкуренція відіграє ключову роль у зміцненні потенціалу галузі та створенні механізмів, спрямованих на зниження витрат на охорону здоров'я без втрати якості послуг. Зазвичай, конкуренція виключає неефективність, яка часто призводить до збільшення витрат, пов'язаних з лікувально-діагностичним процесом, що, у свою чергу, впливає на пацієнтів через високі ціни на медичні послуги та лікування.

Існує думка, що впровадження конкуренції в сфері охорони здоров'я може бути концептуально неефективним і може призвести до непродуктивних результатів. Щоб конкурентні системи охорони здоров'я були успішними, необхідно встановити строгі правила та регуляції. Наприклад, в Нідерландах було виявлено, що лобіювання інтересів певних груп може призвести до відступу від загальноприйнятих стандартів, що сприяє інтересам окремих медичних компаній, але водночас знижує загальну користь для здоров'я населення. В деяких країнах, таких як Данія, було введено конкуренцію в системі охорони здоров'я для забезпечення високоякісного та ефективного медичного обслуговування. Проте перехід до більш конкурентного середовища був складним і супроводжувався політичними викликами. Для забезпечення вибору пацієнтів, у Данії спочатку було збільшено фінансування приватного сектору медичних послуг, а потім було створено незалежного брокера, який визначає ціни на медичні послуги, незалежно від Міністерства охорони здоров'я.

Аналіз ринкової конкуренції представляє собою складне завдання, яке потребує всебічного розуміння політичних, економічних, юридичних та соціальних аспектів. Під час

формулювання стратегій конкуренції, акцент має бути зроблений на умовах, які дозволяють конкуренції ефективно функціонувати та розвиватися, а також на розгляді перешкод, які можуть виникати в залежності від контексту, таких як зміни в геополітичних стратегіях, нестабільність урядового фінансування, чи відсутність загальнообов'язкового медичного страхування.

Що стосується впровадження конкуренції в сфері охорони здоров'я, це питання також має політичний та культурний вимір, пов'язаний з цінностями, які притаманні системам охорони здоров'я в різних країнах. В цілому, введення конкуренції часто розглядається як можливий спосіб підвищення ефективності та продуктивності, а також як засіб для поліпшення стану здоров'я нації.

Список використаних джерел

1. Августин, Р., Демків, І. Пріоритети вдосконалення системи менеджменту покращення фінансово-економічного стану підприємства. Економіка та суспільство, 2021, 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-32>
2. Dash P., Meredith D. When and how provider competition can improve health care delivery // McKinsey Quarterly. 2010. Vol. 10. P. 30-41.
3. Ruslan Avhustyn, & Iryna Demkiv. (2021). Anti-corruption mechanism and means of detinization in the social sphere. The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism, (13), 27-37. <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2021-13-03>
4. Чухно І. А. Конкуренція в сфері охорони здоров'я. URL: <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/13175>